

Kifosztott Agmándok

2010 július 14. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

Móser Zoltán fantasztikus cikksorozata a régmúlt idők, az elfelejtett Magyarország kincseit mutatja meg nekünk ebben a párját ritkító sorozatban, mely a Magyar Nemzet hétvégi magazinjának volt elengedhetetlen tartozéka. Utazzon velünk, ismerjük meg együtt Magyarországot.

Petényi Katalin Barcsay Jenő-ről szóló (1974-ben megjelent) könyvét forgatva akadt meg a szemem az egyik tusrajzon, amelynek címe: Némai kilátás. (Először néma kiáltásnak olvastam.) Ez akkor készült, amikor 1961-ben hosszú távollét után ismét hazalátogatott szülőföldjére a művész. A látvány egyszerisége, a gyermekkor felvillanó emlékei ihlették ezt a többi tusrajzot. Az említett képen a „tájjal összeforrott hegyi falu házai, kerítései egyetlen vonulatban tartanak a kompozíció középpontjában álló templom felé. Szervesen épülnek a hegyláncolatba. A finom ívű rajz folyamatosan vezet a tekintetet, a szerkezetet hangsúlyozva egyenletesen halad előre a síkban, a formák egységét nem töri meg.”

A rajzot nézegetve jutott eszembe, hogy ezt a tájat ismerem, hisz jártam ott, és a templomot fényképeztem. László Gyula figyelmeztetett, hogy ha Dés felé megyek, okvetlen keressem fel a közeli Néma községet, ahol régi, középkori templom található. Ráadásul itt született Barcsay Jenő is! (Később megtudtam, hogy nem itt, hanem a Kolozs megyei Katona községben született. Középiskoláit a nagy múltú nagyenyedi kollégiumban végezte. 1919-ben jött Budapestre, beiratkozott a Képzőművészeti Főiskolára.)

Néma község a Kolozsvár-Almási-hegycsoport keleti szélén, egy patak völgyében fekszik, Déshez nagyon közel. A XIII. század második felében épült egyhajós, egyenes záródású temploma nyilván román kori. A település a honfoglaló Agmánd nemzetség ősi birtokaihoz tartozott. A tatárjárás és a nyomában járó éhség, járvány, rablóvilág következményeként pusztult el ez a nemzetség is, mint sok más birtokos nemzetség és család. „Az Andornak, Aracska, Baracska, Csupor, Hodos, Kompolt, Lipó, Meyz nemzetségek a tatárjárás után teljesen eltűnnek. Mások, mint a Kolozs megyei Agmánd vagy az Arad megyei Ajtony nemzetség elszegényedtek, vagyonukat veszítették.” A némai templom egy kiugró kis dombon áll, körülötte elhagyott, régi temető. Köztük a Barcsay szülők vagy nagyszülők földbe süppedő, dőlő kőkeresztjei. Amikor ezt elmeséltem az idős mesternek, először csodálkozott, hogy milyen szél vitt el abba az eldugott kis faluba, aztán elkomorult, és hosszan nézett maga elé. Arcán láttam, az jár a fejében, vajon mi lesz azokkal a sírkövekkel. Nyilván tudta, hogy lassan besüllyednek a földbe, és aztán ott is maradnak időtlen ideig.

Ajánló